

На жаль, закон про охорону меншостей не завжди реалізується. Що більше. В різних державах, особливо у державах середньої Європи, цей закон дотримати. До того ж деякі меншости, піддані державі своїми конституціями в усіх своїх релігійних державах, виказували злу волю (?) і робили труднощі тим державам, до яких вони належали. Французький урядний суджур, прирідняв річ, всяку агітацію меншостей, під похоронами

нім (Рад. Союз) зоймає в Європі і в світі. Нир. в Женеві держави, які уможовляють зі собою, не виключають від себе жадних розумки із форми своїх устроїв... Тепер устрій СРСР є фактом, що може бути тріскаким. Можна з того радіти, можна жаліти над тим або його поборювати, але треба на тому будувати".

"Пешелів", орган безбісично-соціалістичної Рев. Фракції, подаючи отці думки авторитетного соціалістичного діяча, додає від себе:

"Та декларація (А. Тома) заслужує на дуже поважне зацікавлення — як із соціалістичної точки погляду, так і зі загально-політичних оцінок. Зважаючи на зарпа після воєни провідника австрійського соціалізму, що відкрито й гучно запрошував III. Інтернаціонал до союзу з II. Інтернаціоналом, — декларація Тома є ще одним яскравим і незвичайно алармуючим доказом деяких відомих тенденцій в міжнародному соціалізмі".

Радянська Україна.

Новий секретаріат ВУЦВК-ту.

Ми вже повідомляли, що головним секретарем Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету на місце Буценка став Василенко. Нині подаємо в доповненні дальших членів секретаріату, затверджених президією ВУЦВК-ту. Заступником Василенка є Горлинський, а членами секретаріату Поляков і Буценко. Головою ВУЦВК-ту є, як відомо, Петровський.

Петровський про недостачу хліба і антисемітизм на Україні.

На всеукраїнській військовій комсомольській конференції 22-го лютого виголосив голова ВУЦВК-ту Петровський велику промову, в якій привертив увагу і деяким теперішнім господарським труднощам рад. влади. Він зазначив, що промислова техніка Радянського Союзу зокремаж Рад. України стоїть ще дуже позад техніки капіталістичних держав і тому радянська влада зосереджує всю свою увагу "на видобуванні металю, вугілля та виробництві машин". "Нам потрібно — казав він дослівно — прикласти сил, щоб позбутися залежності від капіталістичних держав. Труднощі нашого будівництва ускладнюються цього року неуроходом у деяких районах (ті райони, як ми вже подавали, обіймають мало що не цілу давню катеринославську губернію. — Ред.). Імовірно, найближчим часом ми перейдемо на постачання людности хліба на заборні книжки (карткова система при продажі хліба. — Ред.). Треба особливо ошаджувати хліб".

Іншими словами, Петровський заповів, що недостача хліба або голод, що панує тепер у районах, де був неурод, поширюється позови на всю Україну. Карткова система при продажі хліба панувала вже деякий час минулої осені по більших містах, нині панує вона в навідених голодом районах, а скоро запанує всюди.

Далі говорив Петровський про заходи влади біля піднесення врожайности піль. "Уряд — казав він — виконає всіх заходів, щоб допомогти індивідуальному селянському господарству. Але головний наш шлях є колективізація й ко-

оперування сільського господарства. Гантай на селі і непан у місті) намагаються поставити нам у цій справі опір. Його ми повинні зломити. Останніми часами колективізація зросла більше як на 100 відсотків. Кооперування селянства також проходить успішно. Ось чому тепер попи, ксьондази, рабіння, пастори, мули, керманічі сектантів разом з гантайми і непанамми намагаються втягти малосвідомі елементи в своє річине боротьби проти радянської влади. На цьому ґрунті у нас трохи гостріше накреслився антисемітизм".

В наведених шойно словах Петровський ствердив авторитетно дві річі, а саме: факт існування кривої боротьби проти рад. влади і факт існування антисемітизму в гострій формі. Вину за одно і друге списав Петровський, згідно з комуністичним звичаєм, на попи, ксьондази, мули, рабіння, куркулів і непанів. Інших причин тих явищ він не бачить. Зокремаж не хоче ніяк увійти глибше в причини антисемітизму, який, як це читаємо в радянській пресі, в найгострішій формі виступає серед робітництва і навіть серед комуністів. Найважливішою причиною такого антисемітизму, є на нашу думку, факт, що жиди переважають в усіх державних установах на найвідповідальніших і найінтратніших становищах. Це, очевидно, викликає невдоволення і фермент не тільки серед робітників і селян, але й серед членів партії.

„Осадництво“.

(Від нашого постійного кореспондента)

Луцьк, 26. лютого 1926.

Від деякого часу польська преса бе в великий давін про втечу так аваних „осадників“ зі східних, себ-то: українських земель.

Дійсно в свій час зауважено це на Дубенщині. В минулому році „Шмелюла Волинський“ стверджував такі факти на Крем'янецьчині. А тепер „Львів. Кур'єр Подлянський“ алармує польське суспільство про подібні явища на Рівненщині.

Осадники, буцім-то, одержуючи документи на право власности, абувають землю місцевим українським селянам. З огляду на те, що перед 25 роками продавати землю їм забороняється, вони цю продаж переводять у формі довгорочинцевої аренди.

Чи ці факти масові? Зовсім ні. А що про те кричить бруківний „кур'єрок“, то це звичайна річ: така вже авадя цих орґанів преси. Отначе, кричить він щось авадато перелякано. Кличе на рятуюнок усіх: суспільство і владу. Значить — щось дійсно є...

Через те, що цей страшний „страх“ з'явився на нашій землі, то парто й нам ближче до нього прихилитися. Чи дійсно діється щось особливого? Ні. Найавичайніше явище, вже аване в чужій і нашій історії.

Військове осадництво чи військові оселі — це дуже старомодна річ. Такасама, як колишні військові сторожі в наших степах, що запалювали вогні, коли наблизалися татари. Військові оселі залишали на заповованих землях араби, посуваючись на захід берегом Середземного моря. Такі оселі творили на північному кордоні рим-

БЛІДНИЦЮ

НЕДОКРОВНІСТЬ

успіхи, зміцнюючи діла, по-бувають апатит, одинокий селідник для раціоналістичної тільки у М-ра КШИШТОФОРСЬКОГО, авно хімічно залізне на авпанській малядзі. — Laborat. Chem. farm. Mr. Krzyzstoforski, Tarnów. 40—7

ляни. Військові „посьолки“ насаджували в нашій степовій смугі рослиння за часів Катерини II. Щось подібного уявляло собою й військові польських магнатів-феодалів на наших землях.

І шож? Навіть селід по них не залишилося. Військові поселення завваж мали перед собою ділку: або тікати від ворожого оточання, або асимілюватися. Цеж не купці, не люди ремесла чи інших сповільних професій, проти яких місцеве населення нічого не могло мати.

Нарешті військові поселення, осадники на якомусь місці після воєнного труду, прагнули відпочинку й спокійного особистого життя. Нічого подібного їм не могло дати їхнє положення, імя й ролі. Вони давали мусили аванати себе за жертви якоїсь сторонньої ідеї, згорі їм накинута. Вихід: або тікати до річного середовища, або наблизитися до місцевого населення, підробитися під нього, а навіть і асимілюватися. „Кур'єрок“ краківський, очевидно, хоч і не розуміє, але відчуває оцю природу річей.

Зауважено, що й найменше відпорні національні орґанізми мають у собі деяку асиміляційну алібність і силу, а особливо у місцях тісних скупчень. Не брах цієї алібности та сили і нам. Ми мали колонізаційну політику й за королівських часів, та вона не повелася, бо тодішні колоністи ауприлізавалися. Біля „Луцька яви“ є українське село Німецьке. Не знаю історії цієї яви, але тип селян цього села міг би дати деяку підставу до гіпотези, що є вони нащадками німців-колоністів.

Очевидно, треба ствердити, що оскільки наші одинокі, а особливо мішанські й інтелегентські піддаються денационалізації, оскільки наші компактні маси мають асимілюючу силу. Не тільки мають цю силу, але за її допомогою неспішно роблять певну роботу.

А що булоб, колиб ця сила й алібність були кермовані та вживані свідомою організованою рукою? Колиб наша етнічна маса в своїй обороні поставила собі завдання: хто приходить до нас із лихим наміром нас денационалізувати — мусить бути нами засимілюваний і цим унешкілівлений? Колиб наші маси в авносинах а чужинцями не авживали ні одного чужого слова?

Коліб краківський „Кур'єрок“ власне цього боявся, то повинен би радити, що осадники тікають від загрози денационалізації. Але ні. Він, а з ним і тисячі одиноків, журяться, що не буде кому перейнати денационалізаційної роботи польських дворів, які раніше чи пізніше мусять авикнути. Отже він припускає, що осадники можуть виконувати ролі асиміляторів. З поданого авше ясно, що ці наші безпідставні. Це підтверджує саме життя: осадники пролають — як пише „Кур'єрок“ — землі й тікають.

Другий вихід, як сказано авше, — щоб не бути серед чужих чужим, то треба стати своїм, себ-то асимілюватися.

Все сказане, звичайно, є лише теоретичним

а а Смереківі й був знов по матурі; гарні люди тут і там, отже постулимо й до них.

— Добре! — відповів Стецько. — Завтра я готовий уже із своїми іспитами, отже вже й поавтра можу їхати.

— Ще одно прийшло мені на думку, — промовив Грицько по хвили, хитро всміхаючись. — По дорозі моглиб ми вступити ще й до Цапівки...

Стецько ганиув на товариша, широко розкривши очі.

— Ну, так... Ти зараз думаєш собі певно... що я там залюблений? Минулося, брате, не верється. Шо у воду — те й пропало! Яж уже казав тобі, вільний я проти неї й кінець!

— Чогож хочеш туди повертати?

— Тому саме, що я вже вільний від неї, тому саме й хочу повернути — як вільний птах! Повернути і з гори поглянути на неї, як колись вона на мене! Ще й хочу подратувати кіточку, що колись мене дратувала. „Панно Ксеню, як там авш наречений? Го-го-го, я вже знаю, як промовити до неї! А ти що? — ти думав певно, що я розкисну, як на сонці віск? О, не з тих я, брате, родом!

— І я не з тих, брате, родом, щоб вірив усім твоїм дуринцям!

— Дуринцям?

— Уся твоя постава, ціла твоя одежа вже кричить, що ти залюблений у нійню уха — а мені плетеш оце дуринці, що ти вільний! Ідеш погазувати а неї. Ну, добре буде це глазуванню!

— Не віриш?

— Не вірю.

— То й побачиш.

— То й побачу! Я вже бачу: всі твої вірші...

— Мотивом була вона для моїх віршів і як мотив трактую я її. А коли ти думаєш, що я ще понижую перед нею, то мало ще мене знаєш. Вона все дивилася на мене з гори. Як я був бідним гімназистом, обдертим сиротом — дала носа до гори. Дозволя, що нині й я — коли власними силами дібує ось-ось уже до пристані. — шо нині й я подивлюся з гори! Ну, певно, тепер вона може й ласкаво погляне на мене, тимбільше, як розійшлася з тим ідіотом, але нині вже настільки знаю я життя, щоб як слід оцінити її ласку й любов! Тому й поїду, щоб подратувати, відплатити за все! А її батьки! Батько — старий судовий радник, холячий параграф! Як не маєш хліба в руці — не смій і слова до дошки!... Нині і він уже інакший буде до мене! Го-го, знаю я вже цю панську ласку. Блазні, інязькі креатури, що не шукають душі в людині, але дикяться на гріш у її кишені й на платню. Кажі-ж: не варто з таких глазувати?

— Некай буде по твоєму! — відповів Стецько. — Але пощо й я маю при тому бути?

— Пощо тебе при тому? Коли приїду сам один — авпадає зараз в очі. А так ми ідемо до Постригача, а власниво найперше в Березівку, а там якось ніби заблукаємося і діл стації перед Березівкою ніби через помилку ми й авісли; припадково, нехотичи зайдемо ми до них... Правда, я лагоджу тепер збірку поезій до друку, а в них іронії досить. Виплудь ті поезії, то вже й не бути мені в їх домі!... Поїдемо обидва. Старий перше був, як авій, — ти бавитимеш його... Яж на неї ганиу, як на свій мотив... може знову наскочить яка думка... Але щодо неї, як до діточки — між нами все скінчилося. Підлазимо й поїдемо.

— Добре! — відповів Стецько. — Одно скажи мені: гарна вона?

— Пошож тобі знати?

— Не можна запитати про дівчину, из якій тобі вже нічого не залежить, шож авко ти вже вільний?

— Сміятися хочеш із мене?... Ти завсід з усього зробиш гумореску.

— Питаюся, чи гарна вона?

— Ну, та...

— Приємна, люба?

— Ну, та...

— Бо ось прийшло мені на думку: ти вже вільний, из ній тобі нічого вже не залежить, значиться — я подивлюся! І ти — я певний цього, друже, — нічого не будеш мати проти того, як я авлизую до неї...

— Бачу, що ти мені не віриш. Та нехай буде, жартуй. Поїдемо й побачиш! А, правда, в Березівці, де я був на лекції, є чудова дівчина... Я певний, що вона сподобається тобі.

— Заговорюєш? Я питаю тебе про Ксеню. Ідеш погазувати, розпращатися із своїм мотивом: а робити це — яке тобі до неї діло? Вонаж така нелюдина, з гори дивилася на тебе... яжеж тобі до того діло, що вона я почу дбати про її приязнь і ласкавий усміх? Чиж тобі на тому може ще залежати? Чиж ти міг би бути ще авдрісний? Я певний, що ніколи, бо я шож уже залежить тобі на ній?...

Поет мовчав, нахмаривши чоло.

(Продовження буде)

Ювілей Ф. А. Шербини.

26. лютого б. р. в Празі в геологічному інституті Карлового університету відбулася урочиста Академія на пошану проф. Ф. А. Шербини в нагоду 80-ліття від дня його народження. Академію влаштував Комітет із представників 12 українських наукових установ та громадських організацій, що зібрався в Празі з ініціативи Громади Кубанців.

В 10 год. ранку Голова Комітету проф. Л. Бич відчинив Академію вступною промовою, після якої Український Академічний Хор проспівав кантату чеського композитора Сметани „Слава Тобі“.

Після цього читали такі відчити: доп. Шрамченко прочитав життєпис Ф. А. Шербини та характеризував його, як ученого статистика та економіста.

Проф. Л. Бич характеризував ювілята, політичного і громадського діяча та історика.

Проф. Бородавський характеризував його, як кооператора.

Після цього читали ювілята: проф. М. Галушницький від себе та від Т-ва „Просвіта“ у Львові, ректор Української Господарської Академії в Подєбразах проф. Іванюкський вів ювілята від себе особисто та в імені У. Г. А. та її професорської Ради. Укр. Педагогічний Інститут ім. Мих. Драгоманова в Празі, проф. Гармашів, факультет права і суспільних наук У. В. Університету в Празі — проф. Лоский, Економічно-Кооперативний факультет У. Г. А. — проф. Бородавський, Укр. приватне т-во в Празі — проф. Р. Лашенко, Громада грузин-емігрантів у Чехословаччині — Г. Аюлло, Громада кубанців в Чехословаччині — П. Макаренко, Укр. Громада в ЧСР. — М. Лорченко, Академічна Громада при У. Г. А., Т-во Кубанців ім. Отамана Я. Кухаренка при У. Г. А. — С. Сьомак.

Надіслали писемні привітання: Канцелярія Президента Чехословацької Республіки, Ректор Карлового Університету в Празі, Ректор Празької Високої Політехніки, Ректор університету ім. Коменського в Братиславі, Ректор Високої Хайборовської Школи у Брно, Державне статистичне управління в Празі, Заступник Президента Державного статистичного управління в Празі, Глаший міста Прага проф. д-р Капраза, Президія Ради і Міністерства міста Прага, „Славянсько-Дружство в Болгарія“ — проф. Бобчев, Укр. Академічний Комітет в Празі, Укр. Вільний Університет в Празі, Деканат філософського факультету У. В. Університету, Деканат Агрономічно-Лісового факультету У. Г. А., Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові, Укр. Науковий Інститут в Берліні, Історично-Філософська Секція Наук Т-ва ім. Шевченка, Т-во „Просвіта“ у Львові, „Русська Академічна Група“ в Чехословаччині, Укр. Історично-філософічне т-во в Празі, Укр. реф. реальна гімназія в Ржевніцях, Центральний Союз Українського Студентства, Укр. Академічна Громада в Варшаві, Студент-статистики У. Г. А., Студенти економічно-кооперативного факультету У. Г. А., Сільський Господар у Львові, Ревізійний Союз укр. кооперативів у Львові, Ред. газети „Діло“, Редактор газети „Вперед“ в Ужгороді, Ред. журналу „Кооперативна Ресурблика“ у Львові, Союз Селянських Спільнот у Львові, Укр. Об'єднання в ЧСР, Укр. Живий Союз в ЧСР, Укр. Республікансько-Демократичний Клуб в Празі, Укр. культурне об'єднання в Б-тарії, Правління казачього Союзу у Франції, Варненський гурток у Болгарії, Т-во укр. кооперативів при У. Г. А., Т-во укр. економістів в ЧСР, Агрономічне т-во при У. Г. А., Руханкове т-во „Український Союз“ в Подєбразах, „Наша Хата“ — т-во з обмеженою порукою в Подєбразах, Подєбралська філія укр. селянської спілки на еміграції в ЧСР, Учебне і Споживче Т-во „Відродження в Подєбразах, Громада студентів У. Г. А., Громада укр. робітників у Великій Герцогстві Люксембургській.

Надіслали привітання приватні особи: проф. Бібло, проф. Дм. Антонович, проф. академік Горбачевський, проф. д-р В. Сімович, проф. О. Екхельман, адвокат д-р Брашайко Мих., Гольд у Кубанській делегації по охороні Кубанських військових реґалій в Югославії генерального штабу генерал-лейтенант П. І. Кокуцько, проф. д-р В. Старосольський, інж. В. Гуснік, інж. Ф. Конєтич, інж. А. Шалду, інж. О. Отава-Погребенко, проф. І. Бочковський, Ев. Вировий, доп. д-р К. Ашер, інж. М. Штанько, музр. Ян Біло, д-р Долгополов, С. Паяко, проф. інж. М. Косюра.

Після промови ювілята, хор відспівав гимн чехословацький та український.

Меншотства дебата Ради Л. Н.

У вівторок пополуночі почалася в Раді Л. Н. меншотства дебата. Відбувалися розмови між членами Ради для висвітлення меншотствого питання. На деякі поради є для внесення: 1) в справі

процедурі, яку слід припорохити до петицій меншотств, внесено канал. дел. Дая Дюрраном, 2) в справі гарантії виконувати охорони меншотств Радом Л. на основі обов'язкових міжнар. стат. трактатів, оголошених Штресманом, Мала антакта піддержує становище Польщі, а саме, що Рада не може без угоди держав нахилити їм якінебудь аміни в справі процедури і гарантії охорони меншотств.

Справознавцем Ради Ліги в справі зазначен. меншотств є японський делегат. Японці на тім сесії діяли дуже живу діяльність у тім справі.

Канадський делегат предложив Раді арештований текст свого меморандума в справі процедури при розгляданні петицій нац. меншотств. Новий текст має три доповнення до першого предложення: 1) Представники меншотств, які живуть поза кордонами даної країни, матимуть право, так як арештою було допустиме досі, вносити петиції, 2) перелачується в нагліх випадках спец. постановлення, що тем було досі вживало. В таких випадках ген. секретар Ліги буде, як досі, мати право видавати зарпідження без засягнення опії комітету Ради Л. Н., 3) Комітет Ради Л. Н. у випадку коли не визначить черги петицій, котрі так не можуть бути представлені Раді Л. Н., має постановити в яких випадках і під якими умовами має відбутися прилюдне поінформування про справу.

Женевський кореспондент „Н. Фр. Пр.“ повідомляє, що Штресманове внесення має за мету викликати основну дискусію в Лізі. Внесення не звертається проти якоїсь одної держави та не хоче порушувати існуючих договорів. Яв. практичну розв'язку справи предкладає Німеччина утворити комісію, яка розглянула би питання нац. меншотств.

Поздньої менш. комітети т. зв. комітети 3-х, що при участі Німеч. почали в поведінку розглядати поодинокі менш. внесення, досі займалися майже виключно справами балканських меншотств.

Дискусію в справах меншотств відложили до завтра. Зробили це тому, щоб перед розпочаттям публ. дискусії доповнити в прив. розмовах інформації, які мають поодинокі члени.

Ганді арештований

і випущений на волю за кавцією.

У Калькуті відбувалося велике віче націоналістів, скликане Гандієм під кличем бойкоту закорд. товарів. Після промов учасників „Хорган“ спалили на стосах, розпалених на вулицях міста, багато закорд. краму, хоч до цього не допускали поліція й огорожа сторожа, яка прийшла гасити огонь. Счинилася метушня, що перемінилася в переполох. Кількох людей, у цьому 4 англі. полісменів було ранених. Провідника націоналістів Гандія арештували. По найновішим вістям, його випустили за кавцією на волю; він піхав у Бірму.

Проект ліній про зміну конституції.

Проект аміни конституції, внесенний польською лівою, предбачає м. і. скасування сенату та скріплення станових союзу. Президент держави не може замкнути нація. сесії перед вичерпанням предмету І нараз або перед 30 днями. Право отворання сесії переносить проект з президента держави на маршалка союму. Відпадає право президента на відкладання сесії. Союм мають скликати пороку на зв. сесію найпізніше в вересні (досі в жовтні). Колиб президент не скликав звич. чи надз. сесії у відповідним речинні, має це зробити маршалок до 7 днів. Пос. манлати вигасають щойно з отворенням найбз. союму. Речинськ виборів визначено на першу неділю липня. Інтервенції не можуть бути конфісковані. Надав. союм. комісії мають право розглядати всі держ. акти й утворювати урядові від уряд. тайни. Президента найв. контр. палати може іменувати президент держави лише спом'ж 3 кандидатів, предложених союмом. Президент контр. палати, коли викриве надужиття, може віддати справу безпосередньо судові. Право законодатної ініціативи поширюється на найв. госп. палату і на ново пропозовану палату праці. Це саме право прислугує громадам, коли зберуть 100.000 підписів. Президента держави вибирає Нац. Збірання. Внесення на заяву недовіри урядові мусять мати болай 25 пос. підписів.

На мішаних територіях проект вводить автономію спец. законом, який мають устатити.

Документ „Утрехт Дагбля-у, правдивий.

„Утрехт-Дагбля“ помітив заяву нац. редактора в справі бельг.-франц. трактату. Редакція інформувалася в справі автентичності підписів на аґаданих документах. Урядові органи гарантували автентичність підписів і гарантували і далі навіть по безвизначі Фр. Гельма.

висновком з пригоди річей. Залежить він від багатьох умов, а між іншим — від національної свідомості й сили мас.

Одно ясно розкриває польська преса — політизаційні завдання осадників. З ним понаде не криється. І хвилюється, коли осадники не хочуть чи не можуть виконувати цього завдання й рятуються від самотності серед чужого моря, тікають у різні осередки.

Загальна відповідь може бути одна. Всі подібні заходи марні. Коли протягом сотень років ніщо (а в тому числі й сильні польські двої) не могло винародовити наші маси, то тим більше не можуть оситити цього такі чинники, як осадники. Даремне повторювання колишніх марних спроб.

Означе, нам не вільно випускати з поля своєї волю того процесу, що відбувається на наших землях та який змушує до аліру польську пресу.

В. Островський.

На теми української політики.

На марґінесі статті п. З. Пеленського.

(З кругів нашої акад. молоді).

I.

Схплювати під певним кутом політичні події, відповідно їх оцінювати й з цього виводити ряд гіпотез — це річ добра, але при тім індивідуальна, суб'єктивна. За те увагу нашого загалу, а зокрема наших політичних кол. треба звернути ще на щось інше.

Наша політика мала й має досі специфічну теоретичну закреску. А щоби робити зовнішню політику — треба мати передовсім кадри фахових, політично-вишколених людей.

І тому: чи не добре булоб, якби українські політичні чинники притягнули до себе й зорґанізували молодь. І так: 1) щоби злібних зпоміж тієї української молоді висилати за кордон до відповідних шкіл; 2) щоби решту, якої не вдалось вислати за кордон, зорґанізувати біля себе та вчити її політичного ремесла. А чимало моглоб навчитися наша молодь шляхом особистого й сталого контакту з дійсними політиками, поглиблюючи свої політичні відомости відповідною політичною літературою (такої молоді з браку гроша не всім роздобути), поздаками за кордон, тощо. Передовсім українські політичні партії, що хочуть робити велику політику, а в своїй програмі мають — реалізацію українського національного ідеалу, повинніб намічений проект реалізувати. Бо навіть геніальні політичні творці потребують всесітки фахового вишколення і ще раз вишколення.

Говорити про користь з реалізації отсього проекту, згадєсь, зайве. Можнаб тільки заважати, що де немає гармонії в силах, там не може бути побіди в чинах.

І чимало інших спеціалістів потреба українській нації, щоби охопити цілість нашого майбутнього національного життя, бо в протавом випадку може повторитися те, що ми вже раз траґічно переживали.

II.

Але є ще й друга справа, над якою варто спинитися, а саме: наша соборницька національна ідеологія та українські маси. Це питання повинноб бути для національно творчих політиків головним завданням праці. Глибоке вкорінення цієї ідеології в маси повинноб нашім політикам стати в пригоді і на зовнішній політичній арені. Бо великої політики не можна робити, не маючи за собою національно суспільної, ідейно згуртованої, тобто одної ідеї внутрішньої спільної маси. Кожна політика потребує маси так, як мистець потребує матеріалу, щоби з нього створити архітект.

На жаль у нас за мало звертають уваги на цю переважно ділянку нашого життя. Не цікавляться нею молодь, не інтересуються нею інтеліґенція, словом, мало переймаючися всі ми. Крайня пора цією справою шире зайнятися.

III.

Політично вишколена еліта (вона рекрутується не з еміґрації) та національно вироблена українська маса — ось найважливіше завдання практичної праці українських політиків. Придмування політичних „глобальних систем“ нас політично не дає, а навпаки прабе, коли не будемо в силі розв'язати двох порушених вище справ. Тільки позитивне їх розв'язання дасть нам силу та стане джерелом наших творчих починів на всіх ділянках життя, а в тім і на фронті нашої зовнішньої політики, де воно може стати й успішним засобом для притушення меча версайсько-бритійської міжнародної системи.

Я. Ш

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Винцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 39-60. 1238 19-7

— **Нові оповідання В. Бірчака**. З нинішнім числом починаємо друкувати довші оповідання відомого автора історичної повісті „Василько Ростиславич“ Володимира Бірчака.

— **Пас до відлиги**. Львівська метеорологічна станція сподівається в найближчому часі великих снігів при слабких приморозках. Це доведе до відлиги. Атмосфера потепліла, так, що ось-ось почне над нашими головами рясними краплями литись із домів і стріх. Хто зна, чи після нарікань на сибірську студію не жде нас доба ще прикріших несподіванок від надміру води.

— **Загроза повені**. В околиці Перемішля Адемі підготовка евакуації місць, яким грозить небезпека повені, на т. зв. Побережжі. Мешканці цих місць уже переїжджають до спеціально підготовлених бараків.

— **Скарб у Зашкові**. У листопаді минулого року найшла в Зашкові біля Львова Анна Бобова горішню упозі зі золотими та срібними монетами. Частину цього скарбу вона дарувала Михайлові Шпитальному. Цей прихвач цими днями до Львова і продавав деякі монети з 14-го і 17-го століття прохожим на вулиці. Він звернув на себе увагу поліції і вона перевела в Зашкові у хатах Бобової та Шпитального ревізію і найшла 463 штук старих монет великої історичної вартості.

— **Луксусовий податок за мешкання**. Львівський магістрат пригадує, що статут про громадський луксусовий податок від мешкань лежить у бюрі ч. 62 у ратуші і його можна оглядати до 12. березня щодня від 11-ої до 13-ої год. До 19. березня можна буде вносити свої застереження щодо цього податку.

— **Українік**. Загребський „Obzor“ ч. 58. з 1. березня помістив великий фейлетон п. з. „Portreti ukrajinskih knjizevnika“ — Vasilj Stefanič — psiholog seljacksje duše“ (Портрети українських письменників. — Вас. Стефаніч — психолог селянської душі.) Автор фейлетону — Іван Есіх (Esih).

— **Барабола замерзла**. Великі морози мали знищити в різних місцях нашого краю переховану на зиму бараболу в ямах, пивничках і кіпцях. У деяких випадках барабола зігніла під надто великим покривалом снігу, що витворив за багато тепла. Досі нема ніяких даних, які є розміри цих шкід.

— **Пожежа палати**. Дня 3-го ц. м. загорілась у Журівній палаті Чарториских. Пожежа опалила всю будівлю. Великий мороз не давав змоги гасити вогонь, бо в сусідній ріці замерзла вода. Покрила і половина І. поверху завалялась. Цінна бібліотека врятована, але багато предметів знищених. Причина пожежі невідома.

— **Україні в Болгарії**. З приватного листу до одного члена редакції довідуємось, що в столиці Болгарії, Софії, організується „Українська Громада“, якої статутні подано до затвердження ала. Головою „Української Громади“ намічений полк. Борис Цибульський. — Той самий інформатор повідомляє, що просвітно-культурний гурток (філія) українського гуртка ім. Драгоманова в Пернику розважалося, бо члени його порозійдалися в різні сторони.

— **Розяснення смерті Піркета**. Трагічна смерть віденського вченого проф. Піркета розяснена. Він отруївся зі своєю жінкою — піллікалі. Причиною смерті була сильна нервова недуга професора і його жінки, що мабуть нездужала ще чимсь. Обоє вони не мали дітей і це також їх пригноблювало. Піркет лишив заповіт, де призначає своїм наслідником свого адоптованого сина, що тепер студіює в Америці, а в частині його сестру, також в Америці.

— **Злочини невідповідального**. Праский суд звільнив недавно альбанця Вучітерна, що вбив альбанського посла в Празі, тому, що лікарі призначили його невідповідальним за свої вчинки. Вучітерна вернувся до Югославії і цими днями в поїзді на шляху до Ляковичі застрелив три особи, а три ранив. Причина: контролі паперів у поїзді через директора департаменту внутрішніх справ Савичича, якого Вучітерна вбив першого.

— **Маніфестації Де Валура**. Провідник ірландських самостійників Де Валура волів піти до в'язниці, ніж підписати зобов'язання, що не перейде кордонів Улстера. Вийшовши на волю він імовірно ще раз повторить свій експеримент для демонстрації. Валура, „президент ірландської республіки“, веде свою революційну боротьбу від 1916 р. У цьому часі він як провідник невеличкого відділу повстанців опанував Деблін і виявив виймовний хист у аучиних боях. Проти 160 його воїк англійці мусіли вислати 6000-ний відділ, щоб відобрати столицю Ірландії. Валура був останнім, що тоді підлясав. Англійському старшині він завовав тоді: „Я їхній полководець. Мене можете розстріляти, але не робіть нічого тим, які тільки виконували мої прикази“. Валура не

КАВ. РЕСТ. І ВАР LOUVRE! Атракційна, беззастовна програма. Не плати великих коштів, вважалося дирекції зазначити на бо-... **НЕЛЛІ УРБАНСЬКА**, класична тапирка, прикрашена краса. — **ІВН КАРКОВСЬКИЙ**, танцюючий дует, відзначений на конкурсі в Monte Carlo — **SOUL ZILI**, співо-танцюча тучка. **ЯДІЯ СТАНЬСЬКА**, класична субретка. **EDITH ZEISLER**, Балерина в Аполло у Відні. На загальні бажання **MIL-MILLA** прольонгована. 1369

пропустив нагоди до маніфестацій і в в'язниці. Коли підчас проходів на подвір'я винесли голову комітету повстанців Мек-Нейла, Валура крикнув: „позір“, а тоді 40 в'язнів-повстанців віддало честь їхньому полководцеві. Ясно, що за таку маніфестацію їм збільшили кару.

— **Син султана**. Мадярська преса повідомляє, що в Будапешті дістав професійне свідомство на право бути кавар'яним музиком син бувшого султана Абдуль Гаміда. Бувший князь Абдуль Кадір, що має нині вже 50 літ і живе від довгих літ у Будапешті, попав у таку нужду, що мусів пошукати собі якогось практичного заняття. Він пішов за духом часу і зможе розважувати свою долю музикою.

— **Нобіле осуджений**. Слідча комісія створена в Римі для розсліду обставин, підчас яких загинула „Італія“, закінчила свою працю. Муссоліні дістав справоздання від неї. Комісія рішила, що катастрофа літака була спричинена поганим кермуванням, а це вина невідповідного добору людей. Винен тут командант. Поведінка Маріано та Цанпі заслуговує більше на призначення, ніж на догану. Поведінку Нобіле, якої не можна виправдати, можна хіба розяснити його великим фізичним і моральним пригнобленням. Нобіле лишається винуватцем невдач. Коли офіційна виправа під опікою Італійського уряду закінчилася такими висновками, можна уявити собі, який обтяжуючий матеріал проти Нобіле мала комісія в своїх руках.

— **Скитання Троцького**. Рішальчі причини, які приневольили Троцького покинути столицю Кавказу, Альму Ата, де він жив на заслання, досі вкриті мракою здогадів. Чому Сталін уважав його побут небезпечним у цій пустині — невідомо. Є вістки що найбільше акалялись можливістю смерті Троцького. Тоді могла би на теперішній більшовицький уряд упасті відповідальність, що це він спричинив його смерть. Тому воляли, щоб він помер на чужині. Троцький дістав приказ до виїзду неждано. Йому доручили листи від анонімних приятелів з 1000 рубл. на дорогу. Кажуть, що він тоді заридав зі зворушення. Спершу збунтувався і сказав, що не виїде. Та коли прийшли погрози, що його вивезуть силою і дозволять поїхати також його жінці, синові і двома приятелями, він спокійно прихилив свої рукописи, книжки та білля і виїхав автом та санями. Троцький не знав, куди їде і шойно в Актобінську дістав телеграму, що його везуть до Константинополя. Троцький запротестував. Буланов, що його супроводив від імені уряду, мусів телеграфувати до Москви: що робити. Ніхто не сподівався, що Троцький не хоче виїхати на чужину. За той час і Кемаль Паша вагався, чи може його пустити до Туреччини. Троцький ждав на відповідь 13 днів у вагоні, що їздив з місця на місце по різних стаціях, щоб задержати в тайні місце побуту Троцького. Врешті дістав Троцький візу. Підчас великої бурі на Чорнім Морі перейшов він тяжку морську недугу. Тепер сидить він у Константинополі і жде... знаєте на що. На нові візи. Ні Франція, ні Німеччина його не хотять. Ходить по місті, оглядає книгарні, купує книжки і коли його питають, що він гадає робити зі собою, відповідає: „Нічого не знаю“. І ніхто не знає, хто про це має знати.

— **Ледяна гора на морі**. На Чорнім Морі утворилася велетенська ледяна гора, яку з віддалі оглядають кораблі між Констанцою і Константинополем. Вона пливе в напрямку Босфору. Лякаються, що коли вона вийде туди, тоді зачинить доступ до Босфору.

— **Правничий відчит**. В четвер дня 7. березня ц. р. в год. 6.30 вечером відбудеться в локалі „Української Бесіди“ у Львові відчит адв. д-ра Володимира Старосольського: „Про свободне припоровлювання закону через судді“.

Дописи.

КРАКОВЕЦЬ. (Дівоче свято „Просвіти“). Дня 3. жовтого ц. р. зложили привіт Матірному Т-ву „Просвіта“ шкільні діти містечка Краківця святочним вечером. На дуже багату програму зложилися спів, декламації, вправи і сценічна картина „Тарас у дяка“. Закінчилося свято живим образом, що представляла „Просвіта“. Це свято зробило на всіх незатерте враження. Програма його була незвичайно багата. Кожна точка, виконана солідно і зі зрозумінням, свідчила про працю, зложеною кодо влаштування цього свята. Патрістичний зміст підніс слухачів дуже на душі. Мішанство було просто захоплене. За влаштування цього святиного вечера треба подякувати п. Стефані Матковській, а також п. Михайловичеві (за живий образ). Чистий дохід в сумі 36'60 зол. виставлено на дар „Просвіти“.

Гість.

З судової салі.

Евген Скинський та Іван Штокало перед судом.

У віторок 5. березня ц. р. переслухано цілу низку свідків, які нічого не внесли своїми знаннями до справи. Салю виповнила цікала публіка по берегах.

І так класичні свідки, почтові уряднички заявлять обстоювали, що до бора влізло лише двоє напасників, а св. Вайншток, інвалент торговельної фірми, обстоював при тому, що напасників було чотирьох. Зазначає, що свідка, почтові уряднички, страждали в першу чергу холодопрованість та пановання над собою і лише зів заховав холодопрованість, притомність ума, вибив вікно і почав кричати. Тому напасники перестрашилися і втіли з бора. Шойно тоді свідки, почтові уряднички, почали кричати і кликати поміч, щоб пібито боронити себе та насу перед напасниками. Одна з цих почтових урядничок Доброслава агностувала обв. Скинського, як одного з напасників у бору по рогі і гранатовім убранні. Переслухано кількох мешканців намені при вул. Снядальських ч. 6., які бачили втілюючих напасників. Втікало 5—7 напасників. Де які з них мали на собі ясні гумові плащі і студентські шапки, подібні до тих, що посять польські техніки. Св. Ольберг Анна зізнає, що оди з утілюючих був дітвом в гранатовім убранні, але мав на собі ще ясні літній плащ.

Переслухано також родичів обв. Скинського. Івана й Юлію, які під присягою ствердили, що їх син ходив у гранатовім темнім убранні, але не мав ніякого літнього плаща. Критичного дня пішов як звичайно рано до праці і вернув домі між 6—7 г. вечером. Був спокійний і заховався підком нормально. Того нещасного дня мав обв. Скинський крім згаданого темно-гранатового убрання, ще й білу сорочку.

По перерві переслухано ще св. Емілія Чезовського, член. поліції, який переслухав обох обвинувачених по їх арештуванні. Свідок рішучо заперече, щоб когонебудь бито на поліції. Каже, що ніколи не бив обв. Скинського. Тоді обв. Скинський заявив, що свідок Чезовський і ком. Федунішин били його напевно при конфронтації з Ордінцем 7. липня 1925 р. Далі зізнав свідок, що поліцейські протоколи зізнають обох обвинувачених є правдиві, бо написаний протокол записи перчитувало обвинуваченням або вони самі його читали. Обв. Скинський перчить тому. Каже, що його примушено лише підписати протокол. Св. Тодей Сломинський зізнає як його товариш.

Вкінці відчитаво зізнання свідка Федунішина, який особисто не міг явитися на розправі тому, що тепер перебуває у Відні на вишій поліцейній курсі.

На тім перервано розправу до завтра до 9. год. рано. Завтра, в середу будуть зізнавати за-суджені нагим судом Ордінєць, Плахтина, Миросі і Катмарський.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Осип Луда: „Поезія“. Бібліотека „Хліборобської Права“ ч. 1. Чернівці, 1929 р. Стор. 16. форм. 16°.

ЖУРНАЛИ.

Записки Наукового Т-ва ім. Шевченка Том CXLVIII. Праці Історично-філологічної Секції під редакцією Кирила Студинського. Львів 1928. Накладом Т-ва. Зміст. CXLVIII. тому: М. Возняка „Кузіш як редактор „Причепи“ Левинського; Яр. Гордінського „Кузішеші переклади драм Шекспіра“; М. Возняка „Останні зноски П. Кузіша в Галичинах“ (з додатком його листування з М. Павликом); Кир. Студинського „Свідани п. Кузіша“; Вол. Дорошенка „Найновіша література про М. Кузіша (інформативний огляд видань і розвідок за останніх 15 літ).“

Літературно-Науковий Вістник. Річник XXVIII. Том XCLIII. Книжка III. За березень 1929 р. Зміст: О. Бабій: Полудне; М. Чирський: Дон-Кіхот; М. Ковальський: * * *; Г. Маурунко: Наслідкування; Ул. Самчук: Образ; Ар. Кара: Статистика; Дж. Гермісгеймер: Хліб; гр. М. Тишкевич: Уроки зі спогадів; Е. Маланж: * * *; Я. Дуб: Болшевишча революція та визволення України; М. Соцький: Творча критика; Фр. Шалля: Г. К. Спенсер: Срібний ювілей авіації; І. Гончаренко: Динамізм Аврі Бергазона; А. Кара: Проводи; О. Мишюк: Акад. М. Туган-Барановський, акад. Ф. Шербіна; А. Коломийсь: Мemento; Галія Маурунко; П'рага; Нарц. Лукіянович: * * *; Д. Донцов: Неогречасська легенда: Бібліографія.

1940